

Lapset ja nuoret tietokarkistossa

31.10.2008 Tampereen yliopisto

helena.laaksonen (at) uta.fi

Taustaa

- Valtakunnallinen palveluresurssi
- Toiminta alkoi v. 1999 alussa
- Perustettiin Suomen Akatemian aloitteesta
- Opetusministeriön rahoittama
- Erillinen laitos TaY:n yhteydessä

Toimintaideat

- Palvelemme tutkijoita, opettajia ja opiskelijoita: asiakkaita yliopisto- ja amk-sektorilta
- Perustehtävät: tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilytys ja jatkokäyttöön toimittaminen
- Toiminnan perustana asiantunteva, nopea, tasapuolinen ja maksuton palvelu

Kvantitatiiviset aineistot

- Kerätty posti-, puhelin- tai käyntikyselyllä
- Havaintoyksikkönä useimmiten henkilö
- Kyselyvastaukset tallennettu havaintomatriiseiksi
- Kutsutaan joskus myös numeeriseksi dataksi tai mikrodataksi
- Datan analysoimiseen tarvitaan tilastomatemattinen ohjelmisto (esim. SPSS, SAS tai Stata) ja vähintään perustiedot tilastotieteestä ja kvantitatiivisista menetelmistä

Kvalitatiiviset aineistot

- Puhetta, kuvaa tai tekstiä elektronisena tallenteena
- Päiväkirjamerkintöjä, ryhmähaastatteluja tai AV-tallenteista litteroituja tekstitiedostoja
- Kutsutaan myös laadulliseksi tutkimusaineistoksi
- Arkistoitu txt-, rtf- tai html-tiedostoina

Arkistoidut aineistot

- Aineistoja yli 900
 - n. 750 kvantiaineistoa, joista noin kolmasosa kansainvälisiä vertailuaineistoja
 - 100 kvaliaineistoja (n. 30 vain kuvailtu)

Mihin ja miksi ”vanhaa” dataa?

- Menetelmien opiskeluun, seminaarityöhön, graduun, väitöskirjaan, artikkeliin,...
- Tutkimuksen taustatietona / kuvailevina tietoina
- Kansainvälisesti vertailevaan tutkimukseen
- Pitkittäistutkimukseen
- Uuden datankeruun suunnittelun apuna

- Aina löytyy uusia näkökulmia: kaikkia muuttujia ei ole analysoitu
- Tieteen avoimuus: tulosten kontrollointi ja toistettavuus
- Aikaa ja rahaa säästyy

Aineistojen tilaaminen

- Aineistoja saa tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön, myös opiskeluun
- Aineistojen käyttäjän velvoitteet
 - käyttölupahakemus ja käyttöehtositoumus
 - sitoutuu noudattamaan FSD:n ja aineiston luovuttajan asettamia ehtoja
 - ilmoitus FSD:lle julkaisuista
- Suomalaiset saavat käyttöönsä muiden maiden arkistojen aineistoja FSD:n välityksellä
- <http://www.fsd.uta.fi/aineistot/jatkokaytto/tilaus.html>

Tärkeät www-osoitteet

- FSD:n etusivu
<http://www.fsd.uta.fi/>
- Aineistosivu
<http://www.fsd.uta.fi/aineistot/>
- Hakusivu
<http://www.fsd.uta.fi/hakemistot/haku/>
- Nesstar-haku
<http://fsd2.uta.fi:8080/>

Tietoarkisto välittää tutkimusaineistoja tutkijoille, opettajille ja opiskelijoille. Palvelut ovat maksuttomia.

AINEISTOT

Aineistot
Aineistoluettelot
Hakuohje
Tilaaminen
Arkistointi

ESITTELY

Yhteystiedot
Henkilökunta
Esittely ja organisaatio
Asiakirjat

AJANKOHTAISTA

Tiedotteet
Postituslista
Hankkeet
Julkaisut
Konferenssit, koulutus

MOTV

Menetelmäopetuksen tietovaranto
Harjoitusaineistot

MUUT PALVELUT

Tutkimusetiikka ja lait
Tutkittavien informointi
Tutkimusetiikan linkit
Tesaarus
POHTIVA
Vaalimaatti
Linkit

HAKEMISTOT

Sivukartta
Haku FSD:n sivuilta
FAQ - usein kysytyt kysymykset

TIEDOTTEET

- IASSIST 2009 -konferenssiin haetaan esityksiä
- Eurooppalaiset ohjeet aineistojen elinkaaren hallintaan
- ESS:n kolmen aallon vertailudata julkaistu
- Makrotason aineistojen tietopankki englanniksi
- Kesätyötä Yhdysvalloissa
- Vaalimaatti 2008 avoinna
- Erilaiset aineistot yhteiskuntatieteissä -seminaari
- ISSP 2006: valtion tehtävät IV saatavana
- Suomen Akatemia edellyttää tiedonhallintasuunnitelmaa

» arkisto

Oikopolkuja

- Julkisrahoitteisen tutkimusdatan avoin saatavuus ja elinkaari (OA-raportti)
- ICPSR Direct Tampereen yliopistossa
- IASSIST 2009 Tampereella

■ Tietoarkisto-lehti

Aineistot

Luettelot

Kaikki aineistot
Sarjakuvaukset
Uusimmat aineistot
Tulevat aineistot

Tilaaminen

Tilausohjeet
Aineistojen käyttö opetuksessa
Ohjeita opiskelijoille
Muiden tietoarkistojen aineistot

Lomakkeet

Tilauslomakkeet
Arkistointilomakkeet

Aineistojen arkistointi

Arkistoinnin edut
Käytännön toimenpiteet
Ehdota aineistoa arkistoitavaksi

Kansainväliset aineistot

Eurobarometrit
Flash Eurobarometrit
International Social Survey Programme (ISSP)
World Values Survey (WVS)
European Social Survey (ESS)
Luxembourg Income Study (LIS)
Aineistot muiden maiden tietoarkistoista

Aineistoja teemoittain

- Eurooppa ja Euroopan unioni
Hallinto ja organisaatiot
- Lapset, lapsuus ja perhe
 - Liikunta ja liikuntapalvelut
 - Maahanmuutto, ulkomaalaiset ja rasismi
 - Median tutkimus
 - Nuorisotutkimus
 - Sosiaalinen pääoma
 - Tietotekniikka kansalaisen arjessa
 - Työelämän tutkimus
 - Uskonto ja uskonnollisuus
 - Vaalit
 - Venäjän tutkimus

Haku arkistoiduista aineistoista

- » Ohjeet ja hakuvinkkejä
- » Aineistojen ja muuttujien haku (Nesstar)
- » FSD:n verkkosivujen hakukone

Kyselylomakkeiden ja koodikirjojen (*.pdf) lukemiseen tarvitaan ilmainen Adobe Acrobat Reader -ohjelma.

» Lue lisää.

Arkistoituja aineistoja voi tilata tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Aineistot toimitetaan maksutta.

Perhebarometrit

- 1997–2005
- Väestöliiton väestöntutkimuslaitos
- Teema vaihtuu vuosittain: suomalaisten perhekäsitykset, vastuu perheen arjessa, vanhemmuus, lasten kasvatus, lapsen vapaa-aika, parisuhde, vanhemmuus ja isyys

Nuorisobarometrit

- 2001–2007
- Nuorisoasiain neuvottelukunnan teettämiä
- kartoitettu 15–29-vuotiaiden asenteiden ja odotusten kehittymistä
- ajankohtaisia ja toistuvia kysymyksiä

Nuorisoriikollisuuskyseily

- 1995–2004
- Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
- nuorison rikollinen ja kielletty toiminta
- peruskoulun 9-luokkalaiset eri puolilta Suomea
- ns. itse ilmoitettu rikollisuus / piilorikollisuus

Muita ”nuorisoaineistoja”

- Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiöltä
- Nuorten poliittista osallistumista käsitteleviä aineistoja
- Nuorten terveyttä ja liikuntaa käsitteleviä
- Valmistuneiden sijoittumisseuranta-aineistoja

Muita lapsiaineistoja

- Kvalitatiivisia opetusaineistoja:
 - perhehaastattelut lasten kännykän käytöstä
 - kännyköiden tulo kouluun 1997–2000
- Kvalitatiivisia opetukseen ja tutkimukseen:
 - lasten satuja ja tarinoita 1995–2005
 - lapsiperheiden elinolosuhteiden muutokset 1990-luvun Suomessa 1996
 - Sota-ajan pikkupojat

Aineistoja 60-luvulta

- Käsitteitä maailmasta vuonna 2000 (FSD1039)
- Nuorten miesten rikollisuuskysely 1962 (FSD2345)

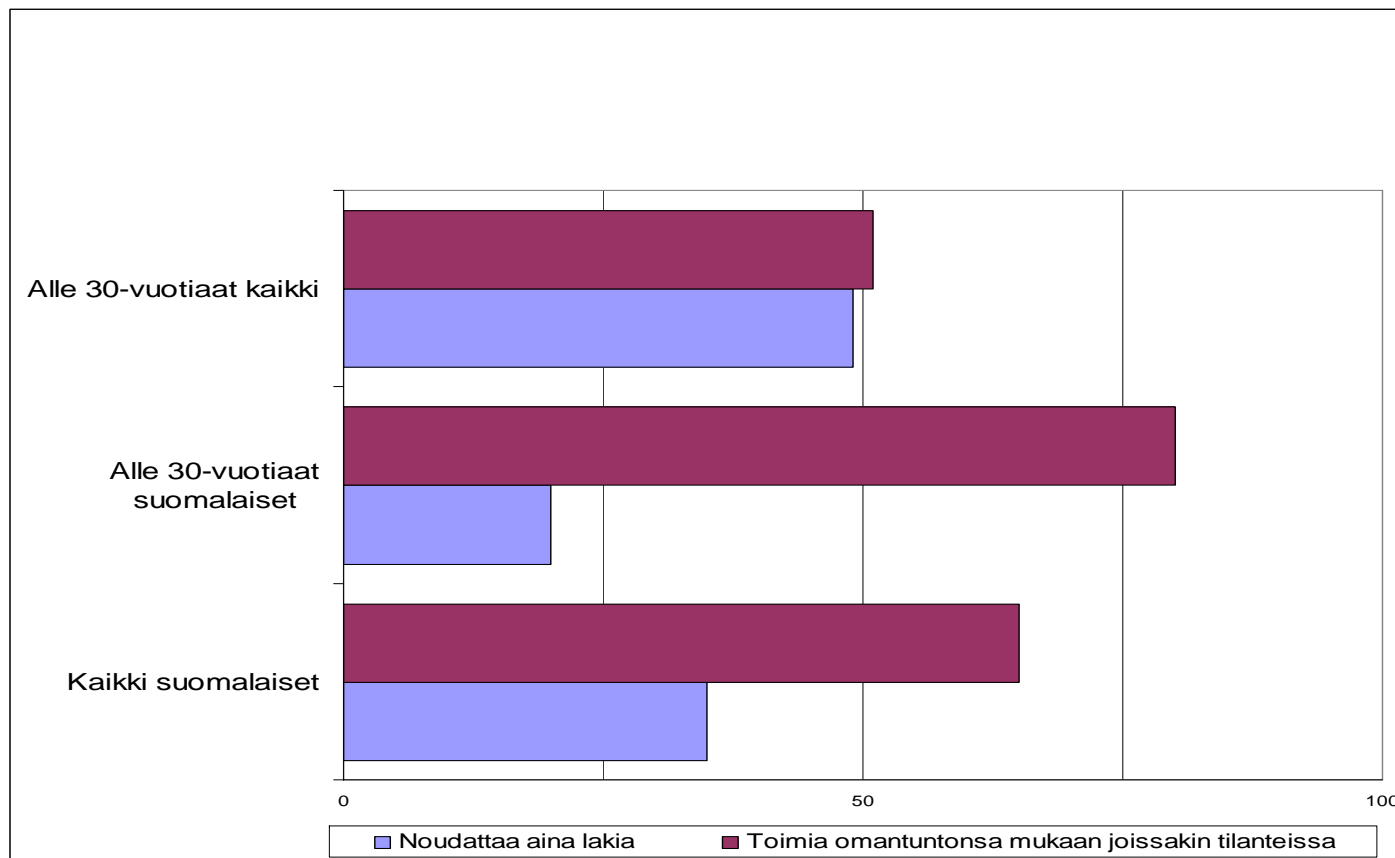
Yksittäisiä aineistoja

- Kerätty esimerkkejä teemasivuille
- Kannattaa tehdä omia hakuja:
 - tietoaarkiston luettelosta
 - muiden maiden tietoaarkistojen luetteloista

Kansainvälisiä sarjoja

- Eurobarometrit
- European Social Survey (ESS)
- International Social Survey Programme (ISSP)
- World Values Survey & European Values Study (WVS/EVS)

Pitäisikö ihmisten aina noudattaa lakia, vai tulisiko heidän toimia joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa omantuntonsa mukaan, vaikka se merkitsisi lain rikkomista?

Kiitos mielenkiinnosta!

Helena Laaksonen
Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
helena.laaksonen (at) uta.fi